

„Przegląd Zdrowia” Wspólnej Polityki Rolnej

Ocena i propozycje francuskiej branży zbożowej

Komisja Europejska przystępując do przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej proponuje dalszą jej reformę, pogłębienie liberalizacji rynków poprzez rezygnację z instrumentów zarządzania i całkowite oddzielenie dopłat od rodzaju produkcji. Wprowadzenie modulacji miałyby posłużyć wzmocnieniu finansowania rozwoju obszarów wiejskich.

Propozycje te wymagają komentarza.

Niestabilność rynków znacznie wzrosła i można spodziewać się, że będzie się w dalszym ciągu utrzymywać, wymaga to utrzymania instrumentów bezpieczeństwa w celu stabilizacji cen na produkty rolnicze, przy zapewnieniu producentom odpowiedniego poziomu ich dochodów.

Skup interwencyjny stanowi najlepsze narzędzie stabilizacji rynku i powinien być w dalszym ciągu utrzymany, powinny też zostać sprecyzowane zasady reaktywacji interwencyjnego skupu kukurydzy.

Zerowy poziom odlogowania powinien być stosowany w sytuacjach, gdy wymaga tego rynek, natomiast obowiązkowe odlogowanie powinno być utrzymane jako instrument regulacji podaży. Obowiązkowe odlogowanie pozwala także zaspokoić wymagania ochrony środowiska i umożliwia rozwój produkcji na cele nie-spożywcze. Cele te powinny być brane pod uwagę w ustalaniu długoterminowych programów ochrony środowiska i wsparcia rozwoju upraw energetycznych, umożliwiających realizację założeń Komisji w zakresie produkcji biopaliw w Europie.

Jeśli chodzi o dopłaty bezpośrednie, byłoby celowe, aby uwzględniały one specyfikę niektórych kierunków produkcji (np. uprawa roślin motylkowych), aby zapewnić im przetrwanie. Ponadto nie ma żadnych podstaw ograniczania lub zmniejszania dopłat.

Wprowadzenie modulacji jest nie do zaakceptowania, jeśli programy dotyczące Rozwoju Wiejskiego będą w małym stopniu ukierunkowane na wsparcie produkcji rolniczej.

W celu zapobiegania powiększającemu się ryzyku (klimat, ceny, choroby) producenci powinni mieć dostęp do systemów ubezpieczeń, zabezpieczających ich przed stratami, z udziałem środków publicznych. Poza systemem ubezpieczeń, sytuacja rynkowa i wzrost wahań cen powinny zmuszać do refleksji nad celowością wprowadzenia mechanizmów zapobiegania niekorzystnym skutkom cyklicznie pojawiających się zagrożeń w rolnictwie.

Te tematy wymagają od przedstawicieli branży zbożowej dużego zaangażowania w dyskusję nad Wspólną Polityką Rolną i wypracowania przez unijne kraje rolnicze, w tym także Polskę, propozycji zabezpieczających rozwój europejskiej branży zbożowej i jej wiodącą pozycję na świecie.

Luc ESPRIT
Dyrektor A.G.P.M.

Polska: Powierzchnia uprawy kukurydzy wg województw lata 2005-2007

Ostatnie dwa lata: 2005 i 2006 dla większości producentów kukurydzy były niesprzyjające. Skutkiem tego w 2007 roku nastąpiło zmniejszenie powierzchni uprawy kukurydzy ziarnowej o 16,8% w porównaniu z poprzednim rokiem. Powierzchnia kukurydzy zbieranej na kiszonkę wzrosła o 6,5%.

Województwo	ziarno			kiszonka		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Dolnośląskie	74 817,67	70 104	55 473	9 127	9 409	9 227
Kujawsko-pomorskie	33 522,85	22 578	21 353	33 314	39 557	37 854
Lubelskie	18 779,51	14 972	13 345	20 119	22 201	21 442
Lubuskie	17 970,57	15 951	13 504	6 665	5 866	7 538
Łódzkie	10 615,46	10 953	6 745	25 843	30 367	27 488
Małopolskie	13 233,70	10 982	12 032	3 986	4 623	4 492
Mazowieckie	24 442,57	23 888	19 000	51 550	46 891	64 428
Opolskie	40 530,36	44 169	32 347	12 081	12 809	11 743
Podkarpackie	11 306,48	10 494	10 710	2 886	3 007	3 171
Podlaskie	4 273,44	3 602	3 471	46 190	51 504	55 235
Pomorskie	5 965,84	5 475	5 078	9 894	10 437	11 107
Śląskie	14 422,82	14 805	11 716	6 830	7 135	7 772
Świętokrzyskie	2 848,01	3 343	2 147	4 352	5 091	5 642
Warmińsko-mazurskie	6 484,65	6 166	6 165	17 073	19 981	20 098
Wielkopolskie	51 746,11	43 444	38 908	67 900	70 763	71 608
Zachodniopomorskie	8 382,35	8 459	5 198	7 923	9 763	13 393
Polska łącznie	339 342,39	309 385	257 210	325 700	349 404	372 260

Źródło: GUS

Wiadomości z terenu – woj. podkarpackie

Sprzyjające warunki atmosferyczne w całym okresie wegetacji kukurydzy sprawiły, że zbiory w roku bieżącym w województwie podkarpackim są wyższe w stosunku do roku poprzedniego. Przy uprawie na zielonkę średnie plony kukurydzy kształtowały się na poziomie 500-600 dt/ha, a przy uprawie na ziarno od 45-47 dt/ha w powiecie kolbuszowskim i brzozowskim do 80-100 dt/ha w powiecie łańcuckim, mieleckim i jarosławskim.

Problemem na plantacjach kukurydzy była podobnie jak w latach ubiegłych omacnica prosowianka. Szacuje się, że jej szkodliwość w porównaniu do roku poprzedniego uległa jednak zmniejszeniu.

Na lokalnych plantacjach kukurydzy większym nasileniu niż w roku ubiegłym wystąpiły gąsienice rolnic, które żerowały głównie u podstawy roślin.

W 2007 r. na polu doświadczalnym PODR w Boguchwale założono kolekcję 17 odmian kukurydzy. Plony poszczególnych odmian przy wilgotności 14 % były wyniosły od 5,9-9,5 t/ha.

Katarzyna Sitek i Anna Moskal
PODR Boguchwała

Światowy rynek ziarna kukurydzy

Utrzymujące się w Europie wysokie notowania ziarna kukurydzy, zmuszają jego przetwórców do poszukiwania tańszych źródeł zaopatrzenia. Głównymi eksporterami na rynek europejski pozostają Argentyna i Brazylia. Do końca listopada UE wydała certyfikaty importowe na około 7 mln ton (w sytuacji, kiedy w ramach Unii ziarno kukurydzy jest dostępne). Dla porównania, w całym ubiegłym sezonie (2006/07) import UE wyniósł 5 mln ton. Niebawem, bo już w marcu będzie dostępne na rynku ziarno z nowych zbiorów z Ameryki Południowej. Jeśli nie wystąpią żadne komplikacje pogodowe to należy się spodziewać, że produkcja ziarna kukurydzy, szczególnie w Argentynie będzie dużo większa niż w roku ubiegłym. W odpowiedzi na wzrost światowych cen ziarna kukurydzy, w kraju tym zasiano 3,6 mln hektarów, w porównaniu do 2,98 ha w roku 2006. Jeśli chodzi o Brazylię to ocenia się, że produkcja utrzyma się na poziomie roku bieżącego, co da temu krajowi możliwość eksportu około 8 mln ton. Wszystko wskazuje na to, że kupujący będą mieli możliwość zakupu tańszej kukurydzy, a zapasy kukurydzy europejskiej będą rosły.

A.K.

UE: Optymistyczne prognozy zbiorów zbóż w 2008 roku

Według francuskiej firmy analitycznej Strategie Grains, przyszłoroczne zbiory zbóż w UE-27 wyniosą 291 mln ton, tj. będą aż o 14% wyższe w stosunku do tegorocznych. Przyszłoroczne zbiory kukurydzy w Unii oceniane są na 59,2 mln ton, tj. o 26%

powyżej 47 mln ton zebranych w bieżącym sezonie i o 2,2 mln ton więcej niż prognozowane miesiąc wcześniej. Ocenia się, że powierzchnia uprawy kukurydzy w UE wyniesie około 8,7 mln ha (7,9 mln ha w roku 2007). Spodziewany jest wzrost powierzchni w Rumunii, na Węgrzech, we Włoszech, w Bułgarii, Niemczech, Polsce i we Francji.

A.K.

Kukurydza w krajach Basenu Morza Czarnego w sezonie 2007/08

Produkcja kukurydzy w regionie Morza Czarnego wyniosła w bieżącym sezonie mniej niż 15 mln ton, spowodowało to ograniczenie eksportu, który oceniany jest na zaledwie 1 mln ton. W korzystnych warunkach klimatycznych produkcja kukurydzy w tym regionie może być dwukrotnie większa (świadczą o tym wyniki z lat poprzednich). Jeśli kraje te, dodatkowo zainwestowałyby w urządzenia do nawodnień, w nowe odmiany oraz w doradztwo techniczne,

to można by się spodziewać, że potencjał produkcyjny powierzchni 6 mln ha, aktualnie obsiewanych kukurydzą byłby jeszcze większy.

W mln ton	produkcja		eksport	
	2007/08	2004/05	2007/08	2004/05
Rosja	4	3,5	0,05	0,05
Ukraina	6,3	7	0,9	2,3
Kazachstan	0,5	0,5	0,01	0
Rumunia	3,5	12	0,05	0,5
Bułgaria	0,2	2,1	0,02	0,54
Moldawia	0,1	1,8	0,02	0,08
Razem	14,7	26,8	1	3,5

Źródło: Ukragroconsult, France Export Céréales

USA: rekordowy eksport kukurydzy

Według prognoz rządowych, w bieżącym sezonie handlowym amerykański eksport kukurydzy osiągnie rekordowy poziom ok. 62,5 mln ton. Produkcja kukurydzy wg. USDA wyniosła 335 mln ton, tj. aż o 25% więcej w stosunku do poprzedniego sezonu.

W USA w bieżącym roku powierzchnia uprawy kukurydzy zmniejszy się na rzecz uprawy soi i pszenicy. Popyt będzie utrzymywał się na wysokim poziomie, powodując zmniejszenie zapasów i utrzymywanie się cen na wysokim poziomie.

Argentyna: polepszenie stanu upraw kukurydzy

Odnotowane w ostatnim okresie opady deszczu przyczyniły się do poprawy kondycji upraw kukurydzy w Argentynie. Upały i susza występujące w wielu rejonach kraju wzmagały obawy o zbiory tego gatunku. Niekorzystnie na stan upraw, zwłaszcza pszenicy, wpłynęły także przymrozki, odnotowane pod koniec listopada br. Analitycy oceniają, że obecne opady deszczu są nadal niewystarczające, by mówić o całkowitym zażegnaniu zagrożenia związanego ze skutkami dotychczasowej suszy.

Brazylia: zapasy kukurydzy na wyczerpaniu

Zapasy kukurydzy w Brazylii mogą wkrótce się wyczerpać, jeszcze przed dotarciem na rynek ziarna z nowych zbiorów. Wpływ na to ma kilka czynników: opóźnienie zasiewów, rekordowy eksport oraz silny popyt na rynku wewnętrznym. Oznacza to może, że pomimo rekordowych zbiorów w sezonie 2006/07, w wysokości 51 mln ton, zapasy kukurydzy mogą wyczerpać się przed pojawieniem się ziarna z nowych zbiorów – czyli pod koniec lutego.

FAMMU/FAPA na podst. Strategie Grains, Agra Net, Reuters

Kalkulacja uprawy kukurydzy na ziarno w warunkach 2007 r.

Urodzaj i wyjątkowo korzystna cena zbytu w 2007 roku dały rolnikom duże powody do zadowolenia. Wysoki popyt na ziarno kukurydzy wynika z suszy, która tym razem dotknęła kraje południowej Europy ale również ze światowego wzrostu przerobu ziarna na bioetanol a masy roślinnej na biogaz.

W kalkulacji kosztów poniesionych na uprawę kukurydzy przeznaczoną na ziarno w 2007 roku największą pozycję w nakładach stanowiły, koszty suszenia, bo aż 40% (rys. 1). Suszenie ogrzanym powietrzem jest jednym z podstawowych sposobów zabezpieczenia plonu przed zepsuciem w trakcie długotrwałego przechowywania. Wszelkie sposoby ograniczania kosztów tego procesu w prosty sposób przekładają się na poprawę opłacalności uprawy. Poza poprawą stanu technicznego własnej suszarni względnie wyborem tańszej usługi warto w przyszłości precyzyjnie dobierać mieszanka do uprawy. Na przykład nieco krótszy okres jego wegetacji sprawi, że ziarno w momencie zbioru będzie mniej wilgotne. Poza tym, jeżeli ziarno produkujemy na spasanie we własnym gospodarstwie to z pewnością lepszym rozwiązaniem, bardziej opłacalnym będzie jego zakieszenie. Tak zakonserwowane ziarno nadaje się również do produkcji etanolu.

Aktualnie producenci suszą ziarno do ok. 14% zawartości wody, co pozwala na jego długotrwałe przechowywanie. Niestety Unia Europejska zmienia przepisy dotyczące interwencyjnego skupu ziarna kukurydzy, wg których skupowane ziarno powinno zawierać do 12% wody. Oznacza to zwiększenie ilości odparowywanej wody o dalsze 20-30kg.t-1 oraz wzrost kosztów związanych z suszeniem.

Drugą co do wielkości pozycję w nakładach ogółem stanowi zakup nawozów - 21%. Ceny tego środka produkcji w przyszłym roku będą nadal rosły, co zmusza rolników do racjonalizacji nawożenia swoich pól. Podstawową zasadą powinno stać się ustalanie dawek nawozów w oparciu o uprzednio wykonane analizy zasobności gleby w składniki mineralne (potas, fosfor, wapń magnez). Przy wysokiej zasobności gleby w te makroelementy dawki nawozów można znacznie obniżyć. Czasy stosowania nawozów „na zapas” minęły już bezpowrotnie, ponieważ takie nawożenie jest zbyt drogie i nie spełnia wymogów ochrony środowiska.

W przeprowadzonej kalkulacji koszt herbicydów stanowił zaledwie 4% nakładów ogółem. Ceny środków ochrony roślin od kilku lat zmieniają się bardzo nieznacznie, co sprawia, że mimo zakazu stosowania tanich herbicydów triazynowych, udział kosztu ich zakupu w nakładach ogółem jest nieznaczny. Z kolei korzyści wynikające z prawidłowego i skutecznego odchwaszczenia plantacji są nie do przecenienia.

Wykonana kalkulacja kosztów uprawy kukurydzy na ziarno dla warunków i cen środków produkcji 2007 roku, wykazała wysoką jej opłacalność, a wycieczny dochód bezpośredni wyniósł 2326,52 zł/ha (tab. 1). Należy podkreślić możliwość uzyskania jeszcze większego dochodu w sytuacji zebrania wyższego plonu ziarna o niższej wilgotności. Wskaźnik pokrycia kosztów wyniósł 54,56 dt.ha-1, a więc dopiero plon powyżej tej wartości stanowił o dochodzie producenta.

ZALOŻENIA DO KALKULACJI

Nawożenie: N -146; P₂O₅ - 116; K₂O - 154 kg/ha
 Kemira Corn 1130 zł/t
 Mocznik 1030 zł/t
 Superfosfat 40% - 845 zł/t
 Sól potasowa 60% - 790 zł/t

Nasiona - 450 zł/ jednostkę siewną 80 000 szt.
 Herbicyd - Merlin Super 537 SC - 1,5l/ha - 107zł/l
 Plon ziarna mokrego - 111 dt/ha
 Plon ziarna suchego - 90,35 dt/ha
 Wilgotność - 30%
 Koszt suszenia - 9 zł/t%
 Cena zbytu - 650 zł/t

Rys. 1. Struktura kosztów bezpośrednich uprawy kukurydzy w %

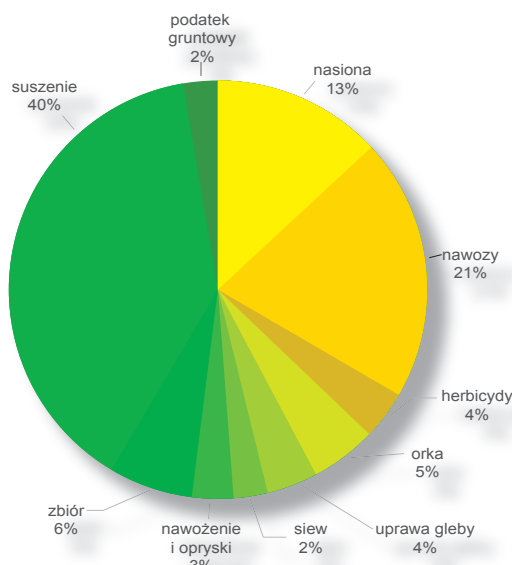

Tabela 1. Kalkulacja kosztów uprawy 1 ha kukurydzy na ziarno

Wyszczególnienie	ilość	cena zł	wartość zł	udział %
A. Koszty bezpośrednie:				
1. Nasiona	90 000	450,00	506,25	12,51
2. Nawozy mineralne- razem:			861,00	21,28
w tym: N kg	148	2,22	328,32	8,11
P ₂ O ₅ kg	116	2,09	243,01	6,01
K ₂ O kg	154	1,88	289,67	7,16
3. Herbicydy			160,50	3,97
4. Orka			200,00	4,94
5. Uprawa gleby			150,00	3,71
6. Siew			100,00	2,47
7. Nawożenie i opryski			120,00	2,97
8. Zbior kombajnem			250,00	6,18
9. Dosuszanie: do 14%	177,6	9,00	1598,40	39,50
10. Podatek gruntowy			100,00	2,47
11. Dotacja UE		500,00	-500,00	
12. Czynsz dzierżawny			0,00	0,00
13. Kredyt (odsetki)	0%		0,00	0,00
B. Razem koszty bezpośrednie*			3546,15	100,00
C. Wskaźnik pokrycia kosztów**	54,56	65,00		
D. Koszt bezpośredni produkcji 1 q ziarna***			39,25	
E. Wartość produkcji ziarna (14% wilg.)	90,35	65,00 na 1 ha uprawy	5872,67	
F. Dochód bezpośredni****		na 1 q ziarna:	2326,52	
			25,75	

*suma 1 - 12

**B podzielone przez cenę ziarna paszowego

***wartość B podzielona przez wielkość plonu

****na 1 ha (E - B)

na 1 q produktu (F: plon)

prof. Hanna Sulewska

AR w Poznaniu, Katedra Uprawy Roli i Roślin

Ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w 2008 r.

Od 2006 roku w Polsce wdrażany jest system ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, który reguluje ustawa z 7 lipca 2005 r. (Dz.U. nr 150, poz.1249, z późn. zm.) Zgodnie z w/w ustawą z budżetu państwa udzielane są dopłaty do składek z tytułu ubezpieczenia:

- upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych (od siewu lub wysadzenia do ich zbioru) od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez: huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcia się ziemi, lawinę, suszy, ujemnych skutki przezimowania lub przymrozki wiosennych,
- bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, uboju z konieczności.

Przepisy w/w ustawy dopuszczają możliwość ubezpieczania upraw roślin i zwierząt od wszystkich określonych w ustawie zdarzeń losowych lub wybranych przez producenta rolnego, np. występujących najczęściej na danym obszarze.

Poziom dopłat został określony rozporządzeniem Rady Ministrów i wynosi 50 % składki do 1 ha upraw lub 1 szt. zwierząt. Dotowane ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich będzie można zawierać z zakładami ubezpieczeń, które podpiszą stosowną umowę z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Oferty zawarcia umów w sprawie dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2008 r. złożyło pięć zakładów ubezpieczeń. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi do końca 2007 roku powinien podpisać umowy z tymi zakładami, które złożyły prawidłowe oferty.

Rolnicy, którzy uzyskali płatności bezpośrednie w 2007 r. są zobowiązani zawrzeć umowę ubezpieczenia obowiązkowego upraw od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne. Umowa taka powinna być zawarta od 1 lipca 2008 r., a ochroną ubezpieczeniową, w okresie 12 miesięcy, objęto, co najmniej 50 % powierzchni upraw wymienionych we wstępie niniejszego artykułu. Rolnik, który nie zawarze umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw będzie musiał wnieść opłatę, stanowiącą równowartość w złotych 2 € od ha.

Powyższe sankcje nie będą jednak stosowane wobec rolników w przypadku:

- gdy minister do spraw rolnictwa nie zawarze umów w sprawie dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich,
- gdy rolnik nie zawarze umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu pisemnej odmowy przez co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat, w szczególności z powodu zaoferowania ubezpieczenia w stawkach taryfowych przekraczających 6% sumy ubezpieczenia.

Wprowadzenie obowiązku ubezpieczenia upraw wynika z przepisów innych, które mówią, że od 2010r każdy rolnik, który w wyniku klęski żywiołowej poniesie duże straty i będzie ubiegał się o pomoc publiczną będzie musiał przedstawić polisę ubezpieczenia 50 % upraw.

Należy podkreślić, iż niezawarcie przez rolników umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw nie będzie miało wpływu na ubieganie o płatności bezpośrednie.

Jolanta Budzichowska

Mazowiecki ODR

Oddział w Ostrołęce

Notowania giełdowe:

Transakcje rzeczywiste

Polska NetBrokers	24.12.2007	740,0-820,0 zł/t
Polska RolPetrol	27.12.2007	750,0-780,0 zł/t
Francja Bordeaux FOB	21.12.2007	219,0 €/t
styczeń/marzec 08		
USA Zatoka Meksykańska marzec 08	21.12.2007	181,5 \$/t
Argentyna FOB styczeń/luty 08	21.12.2007	160,0 \$/t

Transakcje terminowe

ChicagoCBot	20.12.2007	
Marzec 08		172,2 \$/t
Maj 08		176,4 \$/t
Lipiec/08		179,5 \$/t
Paryż MATIF	20.12.2007	
Styczeń 08		219,5 €/t

Marzec 08		222,3 €/t
Czerwiec 08		222,5 €/t
Budapeszt BCE	29.11.2007	
Marzec 08		53 800 HUF/t
Maj 08		54 500 HUF/t
Lipiec/08		54 400 HUF/t

Źródło: FAPA/FAMMU